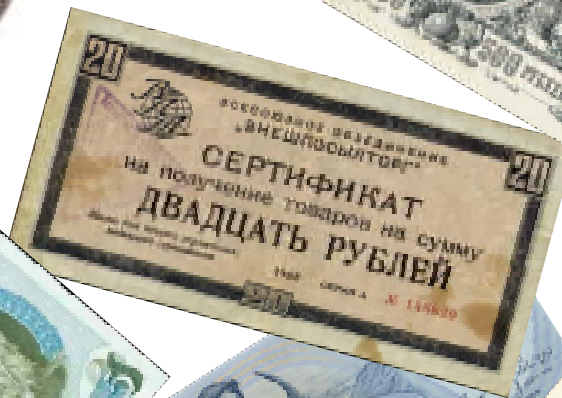

Eiro ieviešana

Anda Ziemele – sertificēta grāmatvede, SIA «Tilde»
grāmatvedības sistēmu analītiķe

Nauda

Kas ir nauda?

Nauda ir līdzeklis,
ar ko var izteikt visu citu preču un pakalpojumu vērtību un ko,
pēc vispārējas vienošanās,
izmanto parādsaistību nokārtošanai.

Nauda Latvijā

1562-1581

1581

1919-1940

1929-1939

1935-1940

«Repšiki» – 1992. gada 7. maijs

Lati –1993. gada 5. marts

EURO – 2014. gada 1. janvāris

EURO – 2014. gada 1. janvāris

€ 0.01	€ 0.02	€ 0.05
		
€ 0.10	€ 0.20	€ 0.50
		
€ 1.00	€ 2.00	€ 2 Monētas sānu malas
		DIĒVS ••• SVĒTĪ ••• LATVIJU •••

Eiro ieviešana

- *Euro* ieviešanas kārtības likums
- Vadlīnijas
 - Cenu norādīšanas kārtības vadlīnijas
 - Dāvanu karšu jautājumi
 - Grāmatvedības uzskaites joma
 - Kases aparāti un kases sistēmas
 - Nodokļu maksājumu joma
 - Pastmarku jautājumi
 - Statistikas pārrēķins
 - Valūtas kursa piemērošana
- www.eiro.lv
- <http://www.tilde.lv/eiro-padomi>

Eiro ieviešana

Atbilstoši EIKL — **paralēlās atspoguļošanas periods** — preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas periods sākas **trīs mēnešus pirms** *eiro* ieviešanas dienas, bet ne ātrāk par dienu, kad Eiropas Padome noteikusi maiņas kursu, un ilgst **sešus mēnešus pēc** *eiro* ieviešanas dienas — *01.10.2013 – 30.06.2014*.

Šajā periodā ietilpst — **vienlaicīgās apgrozības periods**.

Vienlaicīgas apgrozības periods **ir divas nedēļas, sākot ar *eiro* ieviešanas dienu – 01.01.2014—14.01.2014**.

Par prasībām cenu atspoguļošanā

Lai patērētāji varētu sekot līdzi cenām un aprast ar jauno naudu, **preču un pakalpojumu cenas būs jānorāda gan latos, gan eiro**. Šī prasība uzrādīt cenas abās valūtās tirgotājiem un pakalpojumu sniedzējiem noteikta kā obligāta **3 mēnešus pirms un 6 mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas**. Preču un pakalpojumu cenu konvertācijai no latiem uz eiro jāizmanto Eiropas Padomes noteiktais maiņas kurss un EKL likuma [6.pantā](#) noteiktos noapaļošanas principus.

Par prasībām cenu atspoguļošanā

6.pants. Noapaļošanas principi

(1) Latu konvertācijā uz *euro* izmanto Padomes noteikto maiņas kursu no latiem uz *euro*.

(2) Naudas summas pēc latu konvertācijas uz *euro* apaļo līdz tuvākajam centam, ņemot vērā trešo zīmi aiz komata.

1) Ja trešā zīme aiz komata ir no 0 līdz 4, tad centa vērtība nemainās;

2) Ja trešā zīme aiz komata ir no 5 līdz 9, tad cents tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

(3) Konvertējot ieguldījumu fondu līdzekļus, valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu līdzekļus un privāto pensiju fondu pensiju plānu līdzekļus, ievēro ieguldījumu fondu, valsts fondēto pensiju shēmas un privāto pensiju fondu darbību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos noapaļošanas principus, cik tālu tie nepasliktina personas tiesības, izmantojot šā panta otrajā daļā noteiktos noapaļošanas principus.

(4) Konvertējot preču un pakalpojumu vienas vienības cenu, tā vērtībai *euro* aiz komata tiek norādītas tikpat zīmes, cik noteiktajai vienas vienības cenas vērtībai latos. Šajā gadījumā apaļojot ņem vērā nākamo zīmi aiz pēdējās atstājamās zīmes aiz komata.

1) Ja nākamā zīme ir no 0 līdz 4, tad pēdējās atstājamās zīmes vērtība nemainās;

2) Ja nākamā zīme aiz komata ir no 5 līdz 9, tad pēdējā atstājamā zīme tiek apaļota par vienu vērtību uz augšu.

Par prasībām cenu atspoguļošanā

Piemēri cenu noapaļošana (arī ar vairākām zīmēm aiz komata):

Cena latos	Cena eiro pēc konvertācijas	Cena eiro	Piezīmes
1.00	1.42 ² 871811	1.42	Cena tiek noapaļota uz leju, jo trešā zīme aiz komata 2
1.52	2.16 ² 765152	2.16	Cena tiek noapaļota uz leju, jo trešā zīme aiz komata 2
1.625	2.312 ¹ 66692	2.312	Cena tiek noapaļota uz leju, jo ceturtnā zīme aiz komata 1
2.5688	3.6550 ⁷ 3107	3.6551	Cena tiek noapaļota uz augšu, jo piektā zīme aiz komata 7

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Paralēlās atspoguļošanas periodā preču un pakalpojumu cenas norāda, ievērojot Ministru kabineta 1999. gada 18. maija noteikumus Nr.178 [Kārtība, kādā norādāmas preču un pakalpojumu cenas](#), īpaši ņemot vērā 3. punktā noteikto — **cena norādāma tā, lai tā būtu nepārprotama, viegli identificējama un skaidri salasāma un lai patērētājam būtu pilnīgi skaidrs, uz kuru precī vai pakalpojumu tā attiecas.**

Cenu norāda rakstiski, izņemot gadījumu, kad patērētājs cenu var uzzināt citā vizuāli uztveramā veidā

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Veikalos, distances tirdzniecības vietās, vienmolūka maksājuma un tirdzniecībā ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas

(piemēram, piedāvājumu prezentācijās viesnīcās, patērētāja dzīvesvietā vai darbavietā u.c.)

preču un pakalpojumu cenas norāda, ievērojot prasības cenu norādīšanai paralēlās atspoguļošanas periodā — summa **latos un eiro!**

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Pārdevējs norāda **gabalcenu** jeb **pārdošanas cenu** un noteiktas **mērvienības cenu**

- **Gabalcena** — cena par vienu preces vienību, nedalāmu preces daudzumu vai iepakojumu:
 - preces galīgā cena;
 - ietverts pievienotās vērtības nodoklis u.c. nodokļi
- **Noteiktas mērvienības cena** — cena par vienu kilogramu, litru, metru, kvadrātmetru vai kubikmetru, vai citu preces daudzuma mērvienību:
 - ietverts pievienotās vērtības nodoklis u.c. nodokļi

Gabalcenai un noteiktas mērvienības cenai jābūt skaidri saskatāmām un atšķiramām

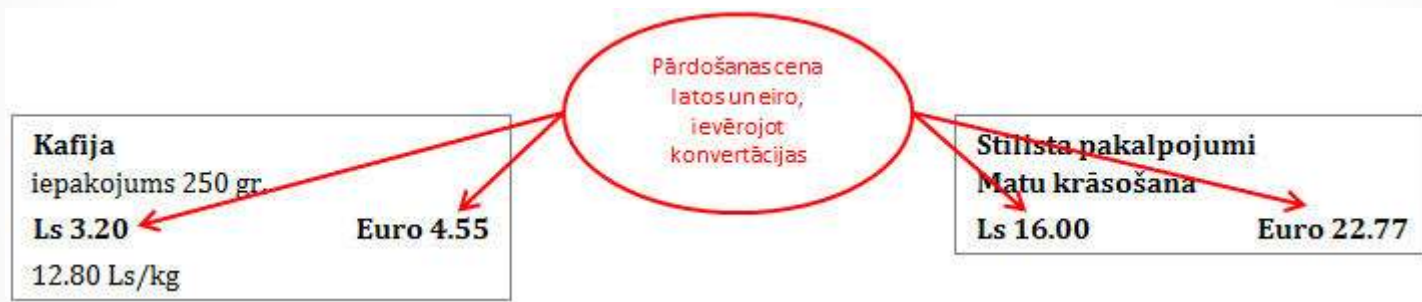
Noteiktas mērvienības cenas un sākotnējās cenas norādīšana eiro šajā periodā nav obligāta!

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Eiro valūtā obligāti jānorāda preces vai pakalpojuma

galīgā pārdošanas cena

(t.i., cena, kāda patērētājam jāmaksā par precī vai pakalpojumu)

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Noteiktas **mērvienības cenas un sākotnējās cenas** norādīšana eiro periodā no 01.01.2014-30.06.2014 **nav obligāta**

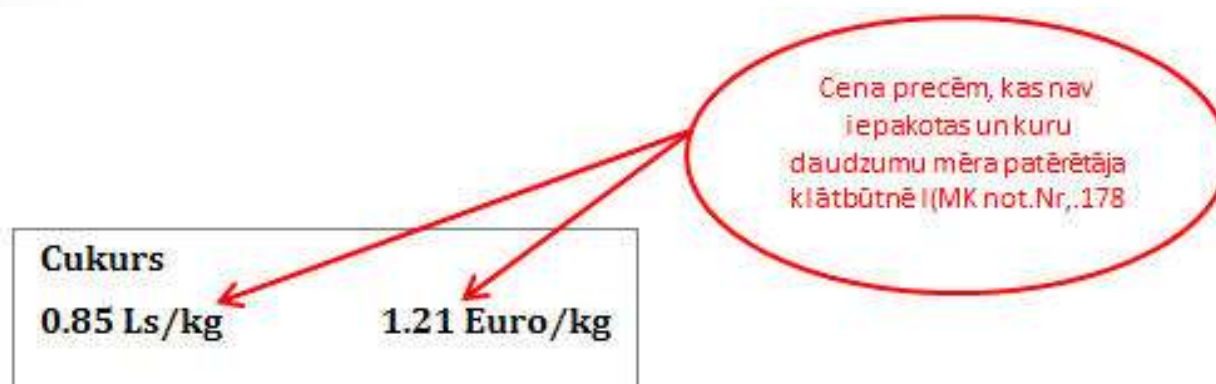
Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Ja tiek piedāvātas **īpašas cenas pastāvīgajiem klientiem**
(piemēram, pastāvīgajiem klientiem, klientiem ar klientu kartēm, atlaižu kartēm u.tml.) -
cenām jābūt norādītām arī eiro

Televizors	
Ls 210.00	Euro 298.80
Ar klienta karti	
Ls 190.00	Euro 270.35

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Precēm, kuras nav iepakotas un kuru daudzumu mēra patērētāja klātbūtnē pēc pieprasījuma, **norāda noteiktas mērvienības cenu arī eiro**

Gadījumos, kad pēc nosvēršanas preces tiek nomarkētas ar informatīvo uzlīmi, kurā tiek norādīta preces konkrētā daudzuma cena, pārdēvēji ir tiesīgi šo konkrētā daudzuma cenu norādīt tikai pamatvalūtā

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Pakalpojumiem jānorāda **galīgā pārdošanas cena**

(t.i., cena, kādu patērētājam jāmaksā par pakalpojumu),

bet ja pakalpojuma galīgā cena nav zināma, norāda veidu, kādā cena tiek aprēķināta

Baseina apmeklējums	
Ls 7.00	Euro 9.96
Individuāla peldētāpmācība	
14.75 Ls/st	20.99 Euro/st

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Pārdevēji un pakalpojumu sniedzēji ir **fiesīgi visas cenas norādīt abās valūtās**, ievērojot MK noteikumu Nr.1783.punktu.

Lai varētu

izmantot vienu un to pašu cenu zīmi visā paralēlās atspoguļošanas periodā,

tad cenas norāda tā, lai ievērotu visas cenu norādīšanas prasības, proti, **visas**

cenas (piemēram, noteiktas mērvienības cenu, sākotnējo cenu un cenu pēc pazemināšanas u.c.)

jānorāda abās valūtās, kā arī **marķējot cenu laukumus dažādās krāsās**

Kafija
iepakojums 250 gr.

Ls 3.20

Euro 4.55

12.80 Ls/kg

Euro 18.21

Cukurs

0.85 Ls/kg

1.21 Euro/kg

Televizors

Ls 210.00

Euro 298.80

Ar klienta karti

Ls 190.00

Euro 270.35

Stilista pakalpojumi
Matu krāsošana

Ls 16.00

Euro 22.77

Kafija

iepakojums 250 gr.

Atlaide 25%

Jaunā cena

Ls 2.40

Euro 3.41

9.60 Ls/kg

13.52 Euro/kg

Vecā cena:

Ls 3.20

Euro 4.55

12.80 Ls/kg

18.21 Euro/kg

Baseina apmeklējums

Ls 7.00

Euro 9.96

Individuāla peldētāpmācība

14.75 Ls/st

20.99 Euro/st

Kā uzrādīt cenas paralēlās atspoguļošanas periodā

Paralēlās atspoguļošanas prasības attiecas arī uz

distances tirdzniecību, piemēram:

- katalogos;
- televīzijā;
- interneta veikalos

Preču un pakalpojumu galīgās pārdošanas cenas jānorāda

latos un eiro

Elektronisko kases aparātu prasības

Attiecībā uz EKA prasībām jāievēro ne tikai „**Vadlīnijas par darbu ar kases aparātiem un kases sistēmām cenu paralēlās atspoguļošanas un latu un euro vienlaicīgas apgrozības periodā**”, bet arī tiešie **MK noteikumi**, kuros noteiktas prasības darbam ar EKA:

- Ministru kabineta noteikumi Nr.282 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība”;
- Ministru kabineta noteikumi Nr.133 „Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām”.

Abi šie noteikumi ir tie, kas nosaka EKA čecos un Z pārskatos uzrādāmo informāciju, savukārt **Vadlīnijām ir tikai ieteikuma raksturs.**

Kā norāda VID — tieši Vadlīnijas tiks izmantotas, lai kontrolētu EKA atbilstību paralēlās atspoguļošanas periodā.

Elektronisko kases aparātu prasības paralēlās atspoguļošanas periodā

Paralēlās atspoguļošanas periodu ērtības labad, sadalīsim četros posmos:

- 1. posms — no 2013. gada 1. oktobra līdz 2013. gada 31. decembrim;
- 2. posma — no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 14. janvārim;
- 3. posms — no 2014. gada 15. janvāra līdz 2014. gada 30. jūnijam
- 4. posms — no 2014. gada 1. jūlija.

Elektronisko kases aparātu prasības paralēlās atspoguļošanas periodā

1. posms — no 2013. gada 1. oktobra līdz 2013. gada 31. decembrim

Čeka izsniedzēja nosaukums	
Reģistrācijas kods	
Juridiskā adrese	
Č E K S	
Maize	0.54
Piens	0.64
KOPĀ LVL:	1.18
summas konvertācija €:	1.68
Valūtas kurss*:	0.702804
Saņemtā skaidrā nauda LVL:	5.00
Izdots LVL	3.82

- Pirkumu cenas — latos un santīmos,
- Pirkuma gala summai jābūt latos un santīmos;
- Pirkuma gala summa jābūt konvertēta eiro — ja kases aparāta konstrukcija nenodrošina reģistrēto darījumu kopsummas latos un eiro norādīšanu kases čekā, tad kases aparāta lietotājs pēc pircēja pieprasījuma veic papildus ierakstu kases čekā, ierakstot darījuma kopsummu eiro ar roku un apstiprina to ar ierakstu veikušās personas parakstu.;
- Saņemtās un izsniegtās skaidrās naudas summas jāuzrāda latos un santīmos;
- Norēķini par pirkumiem tikai latos un santīmos;

Ja iespējams, čekā norāda arī Padomes noteiktos maiņas kursu latu nomaiņai pret eiro

Elektronisko kases aparātu prasības paralēlās atspoguļošanas periodā

2. posms — no 2014. gada 1. janvāra līdz 14. janvārim — vienlaicīgās apgrozības periods

Čeka izsniedzēja nosaukums	
Reģistrācijas kods	
Juridiskā adrese	
Č E K S	
Maize	0.77
Piens	0.91
-----	-----
KOPĀ €:	1.68
summas konvertācija LVL:	1.18
Valūtas kurss*:	0.702804
Saņemtā skaidrā nauda LVL:	5.00
Konvertācija €	7.11
Izdots €	5.44
Izdodamās summas konvertācija LVL:	3.82
-----	-----

- Pirkumu cenas — eiro un centos,
- Pirkuma gala summa — eiro un centos;
- Pirkuma gala summa jābūt konvertētai latos;
- Saņemtās skaidrās naudas summas eiro;
- Izdotā naudas summa uzrādāma eiro un centos;
- Norēķini par pirkumiem tikai eiro un centos;
- Valūtas kurss, pēc kura veikta summas konvertācija, uzrādīšana ir ieteicama;

Ja kases aparāta konstrukcija nenodrošina reģistrēto darījumu kopsummas latos un eiro norādīšanu kases čekā, tad kases aparāta lietotājs pēc pircēja pieprasījuma veic papildus ierakstu kases čekā, ierakstot darījuma kopsummu latos ar roku un apstiprina to ar ierakstu veikušās personas parakstu.

Kases aparāta lietotājs skaidras un nepārprotamas informācijas iegūšanai **var kases čekā nodrošināt arī** šādu informāciju:

- ja norēķins veikts latos – saņemtās summas konvertācija eiro;
- ja norēķins veikts eiro – saņemtās summas konvertācija latos;
- izdotās skaidrās naudas summas (atlikuma) eiro konvertācija latos.

Vienlaicīgās apgrozības periods

Vērts atcerēties!

Ja kases aparātam nav izņēmuma statuss, t.i. tie jāpārprogrammē!

Jālūdz partnerim, kas veic kases aparātu apkopi, **iemācīt, kā**, noslēdzot gadu, **pārprogrammēt elektronisko kases aparātu no latiem uz eiro**. Pogu kombinācija aparāta pārprogrammēšanai nav ļoti sarežģīta, un to dažu minūšu laikā varēs paveikt katrs komersants pats.

Ja kases aparātam ir izņēmuma statuss, ieteicams novietot informāciju par to, kā arī informāciju par pircēju tiesībām lūgt ierakstīt summas ar roku – darbiniekiem un pircējiem labi redzamā vietā.

Vienlaicīgās apgrozības periods

Labs palīgs!

- **informācija** apmeklētājiem skatlogā **ar aicinājumu iepirkties, izmantojot nelielus nominālus latos.**

Piemēram: "Cienījamo pircēj, ja vēlaties iepirkties, maksājot ar 50 latu naudaszīmi, pavaicā veikalniekam, vai viņš varēs izdot Jums eiro";

- **kašu jeb rindu plūsmas iedalījums** tādās, kurās var maksāt tikai ar eiro, tikai latos, vai tikai ar bankas karti, informāciju par to izvietojot jau savlaicīgi;
- maksājot latos noderēs **pieci soļi**, kā pārrēķināt summas no latiem uz eiro, un no eiro uz latiem

Pieci iepirkšanās soļi vienlaicīgās apgrozības periodā

1. Pircējam vajag sieru, viņš dodas uz tirgu.

2. Nepieciešamais siera daudzums maksā 2,22 eiro.

3. Pircējam makā ir tikai lati, un pārdevējs izrēķina, ka latos jāmaksā 1,56 lati.

Kā to aprēķina?
Lai no eiro iegūtu latus, aprēķins ir šāds:
 $2,22 \times 0,702804 = 1,56$
(rezultāts jānoapaļo līdz santīmam).

4. Pircējam precīzas naudas maciņā nav, un viņš iedod 1,70 latus.

5. Pārdevējs izrēķina, ka 1,70 lati ir 2,42 eiro.

Kā to aprēķina?

Lai no latiem iegūtu eiro, aprēķins ir šāds:

$1,70 : 0,702804 = 2,42$
(rezultāts jānoapaļo līdz centam).

6. Atlikums jāizdod tikai eiro, t.i., 2,42 eiro mīnus 2,22 eiro ir 20 centi.

Elektronisko kases aparātu prasības paralēlās atspoguļošanas periodā

3. posms — no 2014. gada 15. janvāra līdz
2014. gada 30. jūnijam

Čeka izsniedzēja nosaukums	
Reģistrācijas kods	
Juridiskā adrese	
Č E K S	
Maize	0.77
Piens	0.91
-----	-----
KOPĀ €:	1.68
summas konvertācija LVL:	1.18
Valūtas kurss*:	0.702804
Saņemtā skaidrā nauda €:	5.00
Izdots €	3.32
-----	-----

- Pirkumu cenas — eiro un centos,
- Pirkuma gala summa — eiro un centos;
- Pirkuma gala summa jābūt konvertētai latos;
- Saņemtās skaidrās naudas summas eiro;
- Izdotā naudas summa uzrādāma eiro un centos;
- Norēķini par pirkumiem tikai eiro un centos;

Ja iespējams, čekā norāda arī Padomes noteiktos maiņas kursu latu nomaiņai pret eiro

Elektronisko kases aparātu prasības paralēlās atspoguļošanas periodā

4. posms — pēc 2014. gada 30. jūnija

Čeka izsniedzēja nosaukums	
Reģistrācijas kods	
Juridiskā adrese	
Č E K S	
Maize	0.77
Piens	0.91
-----	-----
KOPĀ €:	1.68
Saņemtā skaidrā nauda €:	5.00
Izdots €	3.32
-----	-----

- Pirkumu cenas — eiro un centos,
- Pirkuma gala summa — eiro un centos;
- Saņemtās skaidrās naudas summas eiro;
- Izdotā naudas summa uzrādāma eiro un centos;

Norēķini par pirkumiem tikai eiro un centos.

Elektronisko kases aparātu prasības paralēlās atspoguļošanas periodā

Darījumu kopsummas uzrādīšana kases čekā cenu paralēlās atspoguļošanas periodā 01.10.2013 — 30.06.2014				
Norēķinu veidu piemēri		Latu un <i>euro</i> vienlaicīgās apgrozības periods		No 01.07.2014.
		no 01.01.2014. līdz 15.01.2014.		
Skaidra nauda	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai latos; - PVN tikai latos; - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - samaksu saņem latos; - atlikumu izdod latos. 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - samaksu saņem gan latos, gan <i>euro</i>; - atlikumu izdod <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - samaksu saņem <i>euro</i>; - atlikumu izdod <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - darījumu kopsumma tikai <i>euro</i>; - samaksu saņem <i>euro</i>; - atlikumu izdod tikai <i>euro</i>
Bezskaidra nauda	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai latos; - PVN tikai latos; - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - norēķins saņemts latos. 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - norēķins saņemts <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - norēķins saņemts <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - cena čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - darījumu kopsumma tikai <i>euro</i>; - norēķins saņemts <i>euro</i>.
dāvanu kartes	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai latos; - PVN tikai latos; - norēķins saņemts latos 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - norēķins saņemts <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - norēķins saņemts <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - cenas čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - norēķins saņemts <i>euro</i>.
Anulējot iepriekš reģistrētu pirkumu	<ul style="list-style-type: none"> - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - PVN tikai latos; - naudu atgriež latos. 	<ul style="list-style-type: none"> - darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - naudu atgriež <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - Darījumu kopsumma čekā latos un <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - naudu atgriež <i>euro</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - darījumu kopsumma čekā tikai <i>euro</i>; - PVN tikai <i>euro</i>; - naudu atgriež <i>euro</i>.

Informācija Z pārskatā cenu paralēlās atspoguļošanas periodā

Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā līdz 2014. gada 1. janvārim:

- nedzēšamajā elektroniskajā atmiņā tiek fiksēta darījumu kopsumma latos;
- aprēķinātās un Z pārskatā norādītās nodokļu summas norāda latos.

Vadlīnijās noteikts, ka **EKA lietotājs nodrošina**, ka **2013. gada pēdējā darba dienā izdrukā Z pārskatu ar norādīto darījumu kopsummu latos.**

Kases aparāta lietotāji, **kas strādā diennakts režīmā, nodrošina Z pārskata izdrukāšanu pirms norēķinu par precēm un pakalpojumiem eiro uzsākšanas.**

Ja **darījums ir uzsākts latos** 2013.gada 31.decembrī **un turpinās 2014. gada 1. janvārī**, tad **Z pārskata izdrukāšanu** pirms norēķiniem ar eiro **veic pēc uzsāktā darījuma latos noslēgšanas.**

Informācija Z pārskatā latu un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā

Latu un eiro **vienlaicīgas apgrozības periodā** – divas nedēļas no 2014. gada 1. janvāra, t.i., līdz 2014. gada 14. janvārim, EKA lietotājs nodrošina, ka:

- nedzēšamajā elektroniskajā vai fiskālajā atmiņā tiek fiksēta darījumu kopsumma eiro;
- aprēķinātās un Z pārskatā norādītās nodokļu summas norāda eiro,
- vienlaicīgas apgrozības periodā pārskatā norādīto maiņas naudu, inkasēto naudu un skaidrās naudas atlikumu pārskata izdrukāšanas brīdī norāda eiro, arī ja saņemti lati.

Informācija Z pārskatā latu un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā

Latu un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā

drīkstēs ierīkot papildu naudas kasti,

nesaskaņojot to ar VID un neveicot papildu ierakstus par naudas kastes ierīkošanu kases aparāta vai kases sistēmas **tehniskajā pasē.**

Kases aparāta žurnāla aizpildīšana

Tā kā **Z pārskatā no 2014.gada 1.janvāra** summas norāda **tikai eiro**, tad eiro un latu **vienlaicīgas apgrozības periodā** – divas nedēļas – žurnālu papildina ar ailēm, lai varētu norādīt no kases aparāta izņemto naudas summu žurnālā - **latus un eiro**, nemainot Z pārskatā norādāmo informāciju

Datums	Z pārskata numurs	Nedzēšamās elektrosnikās atmiņas kopsumma	Reģistrēto darījumu kopsumma euro	Mainas nauda euro	Inkasētā nauda		Informācija par apkalpojušā dienesta izsaukšanu		Cita nepieciešamā informācija	Paraksts un tā atšifrējums
					latos	euro	datums	laiks		
06.01.2014	2679	12 345.00	275.63	30.00	86.80	122.13				J. Bērziņš
07.01.2014	2680	12 618.17	273.17	30.00	85.07	89.50				A.Ozols

Saņemtās samaksas ieņēmumu uzskaites reģistrs

Laikposmā, kamēr nedarbojas kases aparāts vai kases sistēma, veiktos darījumus uzskaita ieņēmumu uzskaites reģistrā, norādot ieraksta datumu, kārtas numuru, darījuma summu — **eiro un latos**, pievienotās vērtības nodokļa summu un citu lietotājam nepieciešamo informāciju

Nr.	Datums	Darījumu kopējā summa		PVN	Cita informācija
		latos	euro		
1	06.01.2014	121.00	172.17	21.00	
2	06.01.2014	60.50	86.08	10.50	

KVĪTS EKA čekam

Pārdevēja nosaukums			
Reģistrācijas kods			
Juridiskā adrese			
Pircēja nosaukums			
Reģistrācijas kods			
Juridiskā adrese			
Preces nosaukums	Daudzums	Cena, LVL	Summa, LVL
Mapes	6	3.45	20.70
Krāsas	4	2.52	10.08
Summa: Trīsdesmit lati un 78 santīni		Summa bez PVN	25.44
		PVN	5.34
EKA Čeka Nr.123123		Kopā	Ls 30.78
2013.gada 19.decembris			43.80 euro
Pārdevējs: Jānos Bērziņš			

Ja EKA čekā nav norādīti visi attaisnojuma dokumentam **nepieciešamie rekvizīti**, čekam jāpievieno attaisnojuma dokuments (kvīti) kurā papildus likumā "Par grāmatvedību" noteiktajiem rekvizītiem un informācijai norāda arī kases čeka datumu, numuru un darījumu kopsummu naudas izteiksmē – eiro un latos

Cenu norādīšana biļetēs

Grāmatīnās brošētas biļetes vai bilešu numurus, kuriem vienas biļetes **cena** un bilešu vērtības **kopsumma** ir norādīta **eiro**, jāreģistrē VID un darījuma apliecināšanai jāizsniedz, **sākot ar 2014. gada 1. janvāri**.

Savukārt **biļetes**, kuru cena ir norādīta **latos** un kas VID reģistrētas līdz 2013. gada 31. decembrim, darījumu **apliecināšanai varēs izsniegt līdz 2014. gada 30. jūnijam**.

Uz 2014.gada 1.jūliju jāveic atlikušo bilešu inventarizācija un atlikušās biļetes jāanulē.

Bet tiem maksātājiem, kuri VID ir reģistrējuši **bilešu numurus**, norādot vienas biļetes cenu un bilešu vērtības kopsummu **latos**, no 2014. gada 1. janvāra jāizsniedz biļetes, kuru **cena norādīta eiro**, ievērojot Eiropas Savienības Padomes noteikto maiņas kursu un „Euro ieviešanas kārtības likuma” 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Dāvanu kartes, degvielas uzpildes staciju vienmolūka maksājuma kartes u.c. vienmolūka maksājuma instrumenti

Viennolūka maksājuma instruments ir personalizēta ierīce vai procedūru kopums, ko maksājumu pakalpojumu izmantotājs izmanto, lai ierosinātu maksājumu, bet kuru preces vai pakalpojuma pirkšanai izmanto tikai tā izlaidēja atrašanās vietā (telpās) vai atbilstoši līgumam ar izlaidēju – arī ierobežotā pakalpojumu sniedzēju tīklā, vai attiecībā uz ierobežotu preču vai pakalpojumu klāstu.

Praksē ar viennolūka maksājuma instrumentu **lielākoties tiek saprastas** tirgotāju izdotās **dāvanu kartes, degvielas uzpildes staciju viennolūka maksājuma kartes,** u.c. veida viennolūka jeb viena izdevēja instrumenti.

Dāvanu kartes, degvielas uzpildes staciju vienmolūka maksājuma kartes u.c. vienmolūka maksājuma instrumenti

Elektroniskā formāta vienmolūka maksājuma instrumentu pielāgošana eiro valūtai

Sākoties eiro ieviešanas dienai, elektroniskajā formātā latos izdotās **dāvanu kartes, degvielas uzpildes staciju vienmolūka maksājuma kartes, u.c.** vienmolūka maksājuma instrumenti **tiek konvertēti uz eiro**, saglabājot unikālo identifikatoru nemainīgu.

Vienmolūka maksājuma instrumentos, kuros līdz eiro ieviešanas dienai tika izmantoti lati, sākot ar eiro ieviešanas dienu, tiek lietoti eiro.

Dāvanu kartes, degvielas uzpildes staciju viennolūka maksājuma kartes u.c. viennolūka maksājuma instrumenti

*Papīra formāta viennolūka maksājuma instrumentu pielāgošana euro valūtai
dāvanu karte u.c. viennolūka*

Maksājuma instruments, uz kura ir attēlota nominālvērtība, kas izteikta **latos vai** kas izteikta **gan latos, gan eiro, pēc eiro ieviešanas dienas ir derīgs līdz tam noteiktā termiņa beigām.**

Līdz ar to **šādu dāvanu karšu** u.c. viennolūka maksājuma instrumentu **atkārtota izdošana vai pārdrūkāšana** saistībā ar eiro ieviešanu **nav nepieciešama.**

Summas, kas ir norādītas uz maksājuma instrumenta **latos, ar eiro ieviešanas dienu ir uzskatāmas par summām eiro,** ievērojot oficiālo kursu.

Pastmarkas

Pastmarkas un citas pasta apmaksas zīmes

Pastmarkas un citas pasta apmaksas zīmes ar nominālvērtību, kas izteikta **gan latos, gan eiro, ir izmantojamas** arī pēc paralēlās atspoguļošanas perioda beigām, t.i. **neierobežotu laiku**.

Pastmarkas un citas pasta apmaksas zīmes **ar nominālvērtību**, kas izteikta **tikai latos**, ir **izmantojamas** pasta pakalpojumu apmaksai **12 mēnešus sākot ar eiro ieviešanas dienu**.

Iepriekš minētais tiek attiecināts arī uz pastmarkas attēlā norādāmo nominālu uz tipogrāfiski iespiestām aploksnēm un pastkartēm.

Pastmarkas ar paralēlo cenu atspoguļojumu latos un eiro tiks izdotas sākot ar 2013.gada 1.oktobri.

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Atbilstoši EIKL 6.pantam grāmatvedības uzskaitē darījumu, kontu atlikumu un citu uzskaites vienību **latu vērtības konvertācija uz eiro jāveic pēc EP noteiktā maiņas kursa**, noapaļojot līdz veseliem eiro centiem:

- ja trešā zīme aiz komata ir no 0 līdz 4, tad centa vērtība nemainās;
- ja trešā zīme aiz komata ir no 5 līdz 9, tad cents tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

Pārejas procesā no latiem uz eiro **jānodrošina grāmatvedības uzskaites nepārtrauktība un vērtību konvertācijas procesa izsekojamība**

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas (no 01.10.2013 — 31.12.2013):

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto latus;
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto latus.

Sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas: (no 01.01.2014 — 30.06.2014)

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto eiro;
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto eiro

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Euro ieviešanas diena

Sākoties pirmajai darba dienai visi grāmatvedības dati tiek pārrēķināti uz eiro ieviešanas dienu:

- katra grāmatvedības **reģistra ieraksta atlikums**;
- **katra uzskaites vienības*** vērtība latos uz to ekvivalentu eiro pēc oficiālā maiņas kursa

** Grāmatvedības uzskaites vienības vērtība ir grāmatvedībā atsevišķi uzskaitītā objekta (vienības) uzskaites vērtība latos līdz santīmam un summa eiro līdz eiro centam. Piemēram, katra debitoru vai kreditoru parāda atlikums, katra pamatlīdzekļu vai krājumu uzskaites vienība grāmatvedības kontu analītiskajā uzskaitē.*

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Euro ieviešanas diena

Ja debitora un kreditora **parāda atlikums** attaisnojuma dokumentā uz 31.12.2013 **ir ārvalsts valūtā** (piemēram USD), tad eiro ieviešanas dienā šī **pārrēķinātā summa latos pārrēķināma uz eiro** pēc oficiālā maiņas kursa un EKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Ja latu konvertācijas uz eiro dēļ veidojas starpība starp grāmatvedības konta atlikuma kopsummu un to veidojošām sastāvdaļām (uzskaites vienībām), **starpības iekļauj peļņas vai zaudējumu aprēķinā** (finansiālās darbības pārskatā) attiecīgi kā ieņēmumus vai izmaksas (izdevumus) **eiro ieviešanas pārskata gadā** (uzņēmums, kura pārskata gads nesakrīt ar kalendāra gadu, – gada pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kas tiek iesniegts eiro ieviešanas gadā).

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Piemērs.

Kreditora konta atlikums 31.12.2013. – Ls **2501,20** .

Kreditora kontu veidojošās sastāvdaļas:

- Kreditors A – 500,50
- Kreditors B – 900,45
- Kreditors C – 1100,25

Uz 01.01.2014. kreditora konta vērtību latos pārrēķina uz ekvivalentu eiro:

Kreditora konta atlikuma kopsumma: **2501,20 : 0,702804 = EUR 3558,89**

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Kreditora kontu veidojošās sastāvdaļas:

- $500,50 : 0,702804 = \text{EUR } 712,15$
- $900,45 : 0,702804 = \text{EUR } 1281,22$
- $1100,25 : 0,702804 = \text{EUR } 1565,51$

Tātad visu kreditora uzskaites vienību kopējā summa ir **EUR 3558,88** (līdz ar to rodas starpība starp kreditora konta atlikuma kopsummu un to veidojošajām sastāvdaļām).

Kreditora konta atlikums uz 01.01.2014. – **EUR 3558,88** (pamats – kreditora uzskaites vienību kopējā summa).

Savukārt EUR **0,01** tiek iekļauts peļņas vai zaudējumu aprēķinā kā ieņēmumi eiro ieviešanas pārskata gadā – 2014. gadā.

D Kreditori EUR 0,01

K Ieņēmumi EUR 0,01

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Attaisnojuma dokumentiem, kas **izskaitīti eiro valūtā**, eiro **pārrēķins nav nepieciešams!**

Ja darījums sākts pirms eiro ieviešanas dienas, bet līdz eiro ieviešanas dienai nav pabeigts un saistības starp darījuma pusēm ir **bijušas eiro**, darījuma **summas eiro netiek konvertētas.**

Tādējādi grāmatvedības uzskaites vienību un kontu atlikumus eiro nekonvertē

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Piemērs:

Rēķins izsniegts 2013. gadā eiro – **EUR 100.00**;

- saimnieciskā darījuma dienā darījuma summa pārvērtēta latos pēc LB kursa attiecīgajā darījuma veikšanas dienā, $0.702804 = \text{Ls } 70,28$;
- pārskata gada pēdējā dienā darījuma summa EUR 100.00 tiek pārrēķināta latos pēc LB noteiktā kursa, $0.702804 = \text{Ls } 70028$;
- **pārejas periodā no latiem uz eiro** šādos gadījumos **nepiemēro oficiālo maiņas kursu**, bet darījuma summu grāmatvedības **konta atlikumā uzrāda** tādu, kāda ir norādīta rēķinā 2013.gadā eiro, t.i., **EUR 100.00**.

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

*Ierakstus grāmatvedības reģistros par grāmatvedības uzskaites vienības vērtībām
latos pirms eiro ieviešanas dienas nepieciešams uzglabāt normatīvajos aktos
noteiktajā termiņā elektroniski vai papīra formā.*

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Tiesisko instrumentu nepārtrauktība

- Sākot ar eiro ieviešanas dienu, **latos** izteiktu **iesākto, bet nepabeigto** (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu **konvertē eiro**, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EKL noteiktos noapaļošanas principus.
- **Nepabeigtā** (neizpildītā) **tiesiskā instrumenta kopsumma** veidojas no konvertētajām sastāvdaļām.
- Nepabeigtā (neizpildītā) tiesiskā instrumenta **kopsumma nepārsniedz sākotnējo** tiesiskā instrumenta **kopsummu latos, kura konvertēta eiro**.

Piemēram, ja tiesiskā instrumenta (līguma) kopsumma sastāv no tiesiskā instrumenta (līguma) plānotā maksājumu grafika maksājumiem, šie maksājumu grafika maksājumi ir uzskatāmi par tiesiskā instrumenta sastāvdaļām.

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Tiesisko instrumentu nepārtrauktība

- Savukārt, piemēram, **no tiesiskā instrumenta izrietošās soda sankcijas** (kavējuma nauda) **nevar iekļaut tiesiskā instrumenta kopsummā**, veicot konvertāciju atbilstoši EKL 4. panta prasībām, **ja vien kavējuma naudas nav iekļautas sākotnējā tiesiskā instrumenta kopsummā** atbilstoši juridiskajiem līguma nosacījumiem. **Minētās soda sankcijas** (kavējuma naudas) **konvertē atsevišķi** no tiesiskā instrumenta (līguma) pamatsummas.
- EKL nenosaka konkrētas prasības, kuru tieši no tiesiskā instrumenta nepabeigtās daļas sastāvdaļām koriģēt, tādēļ **uzņēmums var izvēlēties koriģēt jebkuru no nesamaksātajām sastāvdaļām**, lai nepārsniegtu tiesiskā instrumenta kopsummu. Ieteicams korekciju attiecināt uz sastāvdaļu, kas hronoloģiski ir tuvāka eiro ieviešanas dienai.

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Tiesisko instrumentu nepārtrauktība

Valsts darba inspekcija informē: <http://vdi.gov.lv/lv/eiro/>

- **Ja algu apaļo līdz pirmajam veselajam eiro, tad ir pietiekami ar uzņēmuma iekšējo rīkojumu.**
Pārrēķinot darba samaksu ar darbinieku NAV jāslēdz jauns līgums. Euro ieviešanas kārtības likuma 4.pants nosaka tiesisko instrumentu, t.sk. līgumu, turpināmības principu. Sākot ar eiro ieviešanas dienu, atsauces uz latiem ir uzskatāmas par atsaucēm uz eiro – precīzi ievērojot oficiālo pārejas kursu.
- **Ja algu palielina vairāk par veselo eiro, tad jāpārslēdz darba līgums.**

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Grāmatvedības prasības cenu paralēlās atspoguļošanas periodā

Sakot ar 2013. gada 1. oktobri

izsniedzot patērētājam – fiziskai personai norēķina dokumentu – rēķinu, darījuma kopsummu norāda latos un eiro, ievērojot EP noteikto maiņas kursu un EIKL 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus

Nosaukums	Mērvienība	Skaitis	Cena (LVL)	Atlaide (%)	PVN likme (%)	Summa (LVL)
Telpu noma par oktobra mēnesi (Ls 2.50 m2 x 60 m2))	gab	1	150.00	0	21	150.00

Atlaide (LVL) 0.00

Ar PVN 21% apliekamā summa (LVL) 150.00

PVN 21% (LVL) 31.50

Kopā (LVL) 181.50

Summa apmaksai (LVL) 181.50

Apmaksas summa vārdiem: **Viens simts astoņdesmit viens Ls 50 santīmi**

Pārrēķināts eiro: 212.28, pēc EP noteiktā kursa 0.855 Divi simti divpadsmit 28 centi

Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Vidējās izpeļņas aprēķins

2013. gada oktobra – decembra mēneša alga latos jākonvertē uz eiro pirms aprēķina, savukārt, 2014.gada janvāra – marta mēneša algas jau būs **eiro** :

- 10.2013. $\sum \text{Ls} / \text{kurss} = \sum \text{EUR}$ (summa latos pārrēķināma uz **eiro** pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem)
- 11.2013. $\sum \text{Ls} / \text{kurss} = \sum \text{EUR}$ (noapaļo)
- 12.2013. $\sum \text{Ls} / \text{kurss} = \sum \text{EUR}$ (noapaļo)
- 01.2014. $\sum \text{EUR}$
- 02.2014. $\sum \text{EUR}$
- 03.2014. $\sum \text{EUR}$
- Kopā $\sum \text{EUR}$

Gada pārskats

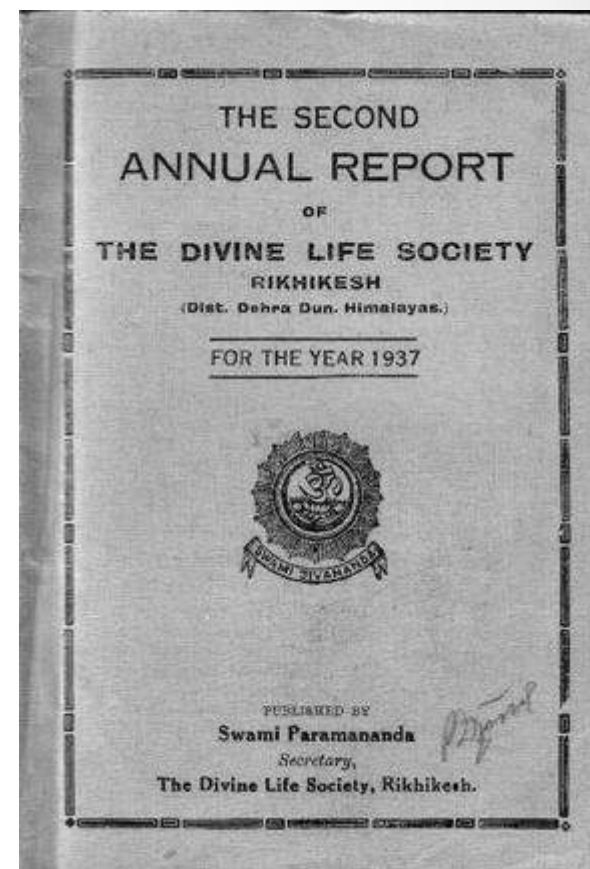
Gada pārskati jā sagatavo tās valūtas vienībās, kura valstī ir oficiālajā apgrozībā pārskata gada beigās.

Gada pārskatos par pārskata gadu, kas beidzas pirms eiro ieviešanas dienas,

ietvertās summas naudas izteiksmē jānorāda **latos**.

Gada pārskatos par pārskata gadu, kas beidzas eiro ieviešanas dienā vai pēc tās,

ietvertās summas naudas izteiksmē jānorāda **eiro**.

Gada pārskats

Pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro (2014.g.), kā salīdzināmie rādītāji jāuzrāda iepriekšējo pārskata gada rādītāji, kas pārrēķināti eiro pēc oficiālā (LB) maiņas kursa.

Salīdzināmiem rādītājiem uz 2014. gada sākumu **jāsakrīt** ar grāmatvedības reģistros uzrādīto **konta atlikumu** uz 2014. gada sākumu.

Pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots **eiro**, salīdzināmiem rādītājiem uz 2014. gada sākumu **tiem pieļautas neatbilstības ar iepriekšējo pārskata gada beigu rādītājiem,** kas pārrēķināti eiro pēc oficiālā maiņas kursa

Gada pārskats

Ja pārskata gads **nesakrīt ar kalendāro gadu**, piem., noslēdzas 2014. gada 30. jūnijā — **gada pārskats jā sagatavo eiro.**

Pārrēķins jāveic uz 2014. gada 1. janvāri – eiro ieviešanas dienā – attiecīgi **katra grāmatvedības reģistra atlikumus un katras grāmatvedības uzskaites vienības vērtību** no latiem **pārrēķinot uz eiro**, ievērojot oficiālo maiņas kursu.

Pēc eiro ieviešanas dienas visi darījumi jāuzrāda eiro — pārrēķini nebūs nepieciešami.

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Šobrīd Latvijas Banka **katru darbadienu nosaka** ārvalstu **valūtu oficiālos kursus pret latu**

- Publicēti interneta vietnē www.bank.lv , laikrakstos

Valūtas kursi **attiecas uz nākamo darbadienu**

Valūtas kursus izmanto normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos (ārvalstu valūtas summu pārrēķinam, aktīvu/saistību pārvērtēšanai grāmatvedībā u.c.)

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Eiro atsauces kursus nosaka ECB, saskaņojot ar citām centrālajām bankām **katru darbadienu plkst. 15.15** (pēc Latvijas laika)

Iepriekš minētajos avotos, atbilstoši finanšu tirgus praksei, ārvalstu valūtas kursi **izteikti kā valūtas vienību skaits par vienu eiro** (piem., **1.0 EUR = 1.3317 USD**).

Līdz šim Latvijas Banka ārvalstu valūtas kursus **noteica pretēji – kā latu skaitu par vienu ārvalstu valūtas vienību** (piem., **0.702804 LVL = 1.0 EUR**).

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Tām ārvalstu valūtām, kurām ECB npublicē eiro atsauces kursu – pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja

(piem., *Financial Times*, *Reuters*, *Bloomberg*)

publicētie ārvalstu valūtas **kursi**

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Publicēšanas kalendārs – katra diena, izņemot sestdienas un svētdienas, kā arī šādas svētku dienas:

- Jaungada diena (1. janvāris),
- Lielā piektdiena,
- pirmās Lieldienas,
- Darba svētki (1. maijs),
- Ziemassvētki (25. un 26. decembris)

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Eiro atsaucēs kursi pieejami

ECB interneta vietnē

<http://www.ecb.int/stats/exchange/http://www.ecb.int/stats/exchange/eurofxref/html/index.en.html>

Currency		Spot	Charts	RSS
 USD	US dollar	1.3277 		
 JPY	Japanese yen	128.30 		
 BGN	Bulgarian lev	1.9558 =		
 CZK	Czech koruna	25.660 		
 DKK	Danish krone	7.4571 		
 GBP	Pound sterling	0.84825 		
 HUF	Hungarian forint	296.40 		
 LTL	Lithuanian litas	3.4528 =		
 LVL	Latvian lats	0.7019 		
 PLN	Polish zloty	4.2532 		
 RON	New Romanian leu 1	4.4910 		
 SEK	Swedish krona	8.6808 		

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Eiro atsaucēs kursi pieejami

Valūtām, kurām ECB npublicē eiro atsaucēs kursu,
norāde uz citu informācijas avotu, piem., Financial Times

<http://markets.ft.com/Research/Markets/Currencies>

Currency converter **OZFOREX**

Convert

Into

100 BHD is equal to:
199.416 EUR

Exchange rate: 1.99416

[Transfer with OzForex](#)

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Ja saimnieciskā darījuma diena ir **darbadiena Latvijā**, bet **tai nav publicēts** grāmatvedībā izmantojamais **ārvalstu valūtas kurss**, jo saskaņā ar ārvalstu valūtas kursa avota publicēšanas kalendāru šī diena ir brīvdiena, **jāizmanto pēdējo pieejamo** (piem., iepriekšējās dienas) grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu.

Attaisnojuma dokumentu summas ārvalstu valūtā ieogrāmatošanai pārrēķina eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas oficiālā kursa, kas **spēkā saimnieciskā darījuma dienas sākumā**

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Grāmatvedībā izmantojamais ārvalstu valūtas kurss būs definēts likumā “Par grāmatvedību”

Normatīvajos aktos atsauces uz Latvijas Bankas noteikto valūtas kursu tiks aizstātas ar atsaucēm uz “grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu”

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Attaisnojuma dokumentu summas ārvalstu valūtā iegrāmatošanai pārrēķina eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas oficiālā kursa, kas **spēkā saimnieciskā darījuma dienas sākumā**

Piemēram:

- uzņēmums 20.01.2014. saņēmis pakalpojumu par 1,000 USD
- dienas sākumā, kamēr nav noteikti 20.01.2014. valūtas kursi, ECB publicējusi 19.01.2014. valūtas kursu 1.31 EUR/USD
- uzņēmums darījuma summu pārrēķinās eiro un iegrāmatos, izmantojot valūtas kursu 1.31 EUR/USD
- plkst. 15.15 ECB publicē 20.01.2014. valūtas kursu 1.32 EUR/USD, tomēr pat, ja grāmatošanas brīdī ir publicēts 20.01.2014. valūtas kurss, uzņēmums neatkarīgi no darījuma veikšanas laika un grāmatošanas laika izmantos dienas sākumā publicēto valūtas kursu, t.i. 1.31 EUR/USD
- ja šajā piemērā aprakstītais darījums būtu veikts Baltkrievijas rubļos (BYR), kura kursu ECB nepublicē, uzņēmums izmantotu, piem., Financial Times publicēto 19.01.2014. BYR kursu

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Pārskata gada beigās

visas ārvalstu valūtās izteiktās aktīvu un saistību summas, kas saņemamas vai maksājamas ārvalstu valūtā, (monetārie posteņi)

jāpārrēķina eiro

atbilstoši ārvalstu valūtas oficiālajam

kursam pārskata gada pēdējās dienas beigās

Valūtas kursu noteikšana un piemērošana pēc eiro ieviešanas dienas

Komerccabiedrībām, kuras gada pārskatus sagatavo saskaņā ar **Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem**, atļauts izmantot citu valūtas kursu avotu

(piem., finanšu informācijas sniedzēju – Bloomberg, Reuters, Financial Times publicētos valūtas kursus)

izņemot normatīvajos aktos noteiktos gadījumus, piem., PVN aprēķinam

Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc EUR ieviešanas

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļi (arī nodokļu avansa maksājumi), nodevas un citi nodokļu jomā noteiktie maksājumi **aprēķināmi un maksājami eiro**

Par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas nodokli, ko nodokļu maksātājs norādījis nodokļu deklarācijā un nodokļu administrācija – paziņojumā par nekustamā īpašuma nodokli, **sākot ar eiro ieviešanas dienu, konvertē pēc oficiālā kursa** un EIL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tas attiecas gan uz kārtējiem maksājumiem, gan uz nokavētajiem (par taksācijas periodiem pirms eiro ieviešanas dienas) nodokļu maksājumiem

Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc EUR ieviešanas

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, iesniedzot nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas **labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas**, atbilstoši EIKL noteiktajam valsts budžetā iemaksājamo nodokļa (nodevas) vai cita valsts noteiktā maksājuma lielumu **norāda latos**, bet, **veicot maksājumu, to konvertē pēc oficiālā maiņas kursa**, un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem, uz **eiro**

No budžeta atmaksājamo nodokļa lielumu norāda **latos**, nodokļu administrācija, veicot pārmaksas atmaksu, to **konvertē uz eiro**

Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc EUR ieviešanas

1.piemērs

Nosacījumi: nodokļa maksātājs iesniedz PVN kārtējo deklarāciju par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats;

- PVN deklarācijas iesniegšanas termiņš ir taksācijas periodam sekojošā mēneša 20.datums, ja tiek izmantots EDS;
- nodokļa taksācijas periods reģistrētam nodokļa maksātājam, kura apliekamo darījumu vērtība iepriekšējā gadā ir mazāka par LVL 10000, ir pusgads.

Iesniedzot PVN deklarāciju 20.janvārī pēc eiro ieviešanas dienas, **deklarācija tiek aizpildīta latos**. Ja uz deklarācijas pamata ir veicams **maksājums**, tas ir **veicams eiro**, konvertējot latos aprēķināto lielumu pēc oficiālā maiņas kursa.

2.piemērs

Nosacījumi: nodokļa maksātājs iesniedz **labotu nodokļa deklarācijas** par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats;

- nodokļa maksātājs konstatē, ka iesniegtajā deklarācijā ir kļūdaini aizpildīta viena rinda;
- **Labojumu** deklarācijā **izdara** tajā valūtā, kura bija maksāšanas līdzeklis taksācijas periodā, par kuru iesniegta kļūdainā deklarācija, t.i., **latos**.

Ja labojuma rezultātā nodokļa **maksātājam ir jāveic maksājums valsts budžetā**, latos aprēķinātais piemaksājamais **nodoklis tiek konvertēts eiro** pēc oficiālā maiņas kursa.

Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc EUR ieviešanas

Noapaļošanas piemēri

Nodokļa likme:

- akcīzes nodokļa likme alum par 100 litriem par katru absolūtā spirta tilpumprocentu
- LVL 2.18 = EUR 3.101860547 => noapaļojot => EUR 3.10
- cigāriem un cigarillām (par 1000 cigāriem vai cigarillām)
- LVL 32 = EUR 45.53189794 => noapaļojot => EUR 45.53

Nodokļa atvieglojumi (vai atskaitījumi)

- pensijas saņēmēja ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais minimums mēnesī
- LVL 165 = EUR 234.7738488 => noapaļojot => EUR 234.77
- vispārējais ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais minimums mēnesī
- LVL 45 = EUR 64.0292315 => noapaļojot => EUR 64.03

Citi nodokļu elementi

- PVN maksātāja reģistrācijas sliekšnis: LVL 35000 = EUR 49800.51337 => noapaļojot => EUR 49800.51
- par 15 gadiem jaunāka ceļotāja personīgajā bagāžā ievesto preču monetārais robežlielums (neatkarīgi transportlīdzekļa veida): LVL 200 = EUR 284.5743621 => noapaļojot => EUR 284.57

Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc EUR ieviešanas

Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēja darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī

6. un 7.ailē, **precizējot darba ienākumus** un VSAOI **par 2013.gada decembri**, minētās **korekcijas aprēķina un norāda latos** (to noteiks grozījumi MK 07.09.2010. noteikumos Nr.827)

Grozījumi MK noteikumos Nr.827, „43.3 Darba devējs (maksātnespējas procesa administrators), iesniedzot darba devēja ziņojumu **par 2014.gada janvāri, 4. un 5.ailē darba ienākumus** un aprēķinātās **obligātās iemaksas**, kā arī 8.ailē **ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli** norāda **eiro**, un **precizētos darba ienākumus** un **obligātās iemaksas par 2013.gada decembri** 6. un 7. ailē norāda **latos.**”

Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu veikšana pēc EUR ieviešanas

Nodokļu likumos un MK normatīvajos aktos (noteikumos, rīkojumos, instrukcijās) līdz eiro ieviešanas dienai tiks veikti grozījumi, mainot valūtas nosaukumu no «lats» uz «euro» un izsakot skaitliskās vērtības eiro. Tās tiks konvertētas pēc oficiālā maiņas kursa, ievērojot matemātiskos noapaļošanas principus.

EIKL (32.pants), ievērojot 2 nosacījumus, ir paredzēta iespēja skaitlisko vērtību latos, kas tiesību normā ir noteikta ar noapaļotu skaitli (līdz, piemēram, «veseliem» tūkstošiem), aizstāt ar tādas pašas precizitātes skaitli eiro

JĀSEKO LĪDZI LIKUMDOŠANAS IZMAIŅĀM!

Pamatkapitāls

Jāveic izmaiņas Komercreģistrā, jo pamatkapitāls, kas noteikts, latos jākonvertē uz **eiro!**

SA pamatkapitāla **daļu nominālvērtību izsaka veselos eiro**. Akciju sabiedrības akciju nominālvērtību izsaka eiro un centos. Veicot pamatkapitāla daļu (akciju) denomināciju, jāievēro EP noteikto maiņas kursu un attiecībā uz akcijām arī EIKL [6.pantā](#) noteiktos noapaļošanas principus

Pamatkapitāla daļu (akciju) denomināciju no latiem uz eiro veic, saglabājot esošo proporcionalitāti starp kapitālsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem) un minimizējot pamatkapitāla izmaiņas

Pamatkapitāls

Kapitālsabiedrība, kuras statūtos pamatkapitāla daļas (akcijas) nominālvērtība izteikta latos, **30 mēnešu laikā no eiro ieviešanas dienas piesaka komercreģistra iestādē statūtu grozījumus**, kas paredz pamatkapitāla daļas (akcijas) nominālvērtības izteikšanu eiro, un iesniedz tai dokumentu, kurā ietverta informācija par dalībniekiem piederošajām daļām.

Sešus mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, bet ne agrāk par dienu, kad Padome noteikusi maiņas kursu, **kapitālsabiedrības dibinātājiem** ir tiesības kapitālsabiedrības dibināšanas dokumentos pamatkapitālu un pamatkapitāla daļas (akcijas) nominālvērtību izteikt eiro ekvivalentā. Šādā gadījumā pamatkapitāla daļas (akcijas) nominālvērtību izsaka veselos eiro un pamatkapitāla apmērs nedrīkst būt mazāks par [Komerclikumā](#) noteikto minimālo pamatkapitāla apmēru, kas pārrēķināts eiro, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un EKL likuma [6.pantā](#) noteiktos noapaļošanas principus.

Pamatkapitāls

Minimālais pamatkapitāla lielums

	Latos	Konvertēts uz eiro	Saskaņā ar likumdošanu	Starpība
SIA	2 000.00	2 845.74	2 800.00	-45.74
AS	25 000.00	35 571.80	35 000.00	-571.80

Minimālā daļas (akcijas) nominālvērtība

	Latos	Konvertēts uz eiro	Saskaņā ar likumdošanu	Starpība
SIA	1.00	1.42	1.00	-0.42
AS	1.00	1.42	0.10	-1.32

Pamatkapitāls

Pamatprincipi pārejai uz eiro

- Proporcionalitātes saglabāšana starp sabiedrības dalībniekiem (akcionāriem)
- Minimizētas izmaiņas sabiedrības pamatkapitālā

Veicamās darbības pārejai uz eiro

- Matemātiska pamatkapitāla daļas (akcijas) un pamatkapitāla izteikšana eiro
- Dalībnieku (akcionāru) sapulces lēmuma par statūtu grozījumiem pieņemšana
- Dalībnieku (akcionāru) reģistra precizēšana
- Statūtu grozījumu un SIA dalībnieku reģistra iesniegšana Uzņēmumu reģistram

Pamatkapitāls

Atvieglojumi

- Daļībnieku (akcionāru) lēmumu pieņem ar vienkāršotu balsu vairākumu
- Nepiemēro kreditoru aizsardzības pasākumus
- Nav nepieciešama notariāla parakstu apliecināšanā (statūtu grozījumi, SIA daļībnieku reģistrs)
- Nav jāmaksā valsts nodeva par reģistrāciju Komercreģistrā (statūtu grozījumi, SIA daļībnieku reģistrs)
- Nav jāmaksā par komercreģistra ieraksta izsludināšanu oficiālajā izdevumā «Latvijas Vēstnesis»

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Skaidrās naudas priekšpiegādes otrā fāze ir process, kura laikā kredītiestāde **izsniedz** *euro* banknotes un monētas **glabāšanā** saviem klientiem Latvijas Republikas teritorijā **līdz brīdim, kad *euro* kļūst par likumīgu maksāšanas līdzekli 2014. gada 1. janvārī.**

Lai nodrošinātu savlaicīgu *euro* banknošu un monētu pieejamību, sākoties latu un *euro* vienlaicīgās apgrozības periodam, kredītiestādes klientam, (tālāk – komercsabiedrībai), ir nepieciešams savlaicīgi novērtēt un pieņemt lēmumu par nepieciešamajiem skaidrās *euro* naudas apjomiem – gan banknotēm, gan monētām, un pieprasīt nepieciešamo apjomu priekšpiegādē, vēršoties savā kredītiestādē.

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Kredītiestādes pienākums

ir izsniegt komercsabiedrībai priekšpiegādē *euro* banknotes un monētas pēc savlaicīgi saņemta komercsabiedrības *euro* banknošu un monētu apjoma pieprasījuma, noslēdzot līgumu vai, vienkāršotas priekšpiegādes gadījumā, iesniedzot parakstītu apliecinājumu.

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Priekšpiegādē saņemto euro banknošu un monētu uzskaitē:

- līdz 2013. gada 31. decembrim (ieskaitot) priekšpiegādē saņemtās euro banknotes un monētas uzskaita ārpusbilancē atsevišķi no pārējām komercsabiedrības kasē uzskaitītajām euro banknotēm un monētām;
- 2014. gada 1. janvārī priekšpiegādē saņemtās euro banknotes un monētas uzskaita kā aktīvu komercsabiedrības kasē, attiecīgi kreditējot komercsabiedrības norēķinu kontu kredītiestādē (ja kredītiestāde minēto kontu debetē 2014. gada 1. janvārī) vai saistības pret kredītiestādi (ja kredītiestāde minēto kontu debetē pēc 2014. gada 1. janvāra).

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Priekšpiegādes otrās fāzes norise

- Priekšpiegādes otrā fāze tiek veikta **uz kredītiestādes sagatavota līguma pamata vai**, vienkāršotas priekšpiegādes gadījumā, uz **apliecinājuma pamata**, iesniedzot priekšpiegādes euro banknošu un monētu apjoma pieprasījumu pa nomināliem kredītiestādes noteiktā termiņā.
- **Euro banknošu un monētu saņemšana var tikt uzsākta ne ātrāk kā no 2013. gada 10. decembra**, komercsabiedrībai saskaņojot ar kredītiestādi saņemšanas laiku. Līgumus par priekšpiegādi ar komercbanku var slēgt jebkurā laikā, taču saņemt priekšpiegādes līdzekļu ne ātrāk par 2013.gada 10.decembri.

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Vienkāršotās priekšpiegādes principi:

- tiek veikta uz komercsabiedrības parakstīta apliecinājuma pamata (aizpilda Latvijas Bankas sagatavotu (tipveida) veidlapu);
- maksimālā pieprasāmā summa ir 10 000 *euro*;
- *euro* banknotes un monētas var saņemt **ne ātrāk kā no 2013. gada 27. decembra**;
- vienkāršotā priekšpiegādē saņemtā *euro* apjoma summas ekvivalents latos pēc Eiropas Savienības Padomes noteiktā maiņas kursa 0.702804 lati par 1 *euro* tiek bloķēts komercsabiedrības norēķinu kontā kredītiestādē, nodibinot finanšu ķīlu, un summa noņemta (debetēta) 2014. gada 1. janvārī.

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Priekšpiegādes otrās fāzes ietvaros komercsabiedrībām tiek piedāvāta iespēja saņemt **arī** Latvijas Bankas sasaiņotus monētu **sākumkomplektus 200 euro vērtībā**.

Monētu nominālvērtība	Monētu skaits rullītī (gab.)	Rulliņu skaits (gab.)	Monētu skaits kopā (gab.)	Kopējā nominālvērtība (EUR)
2 eiro	25	1	25	50.00
1 eiro	25	3	75	75.00
50 eiro centu	40	2	80	40.00
20 eiro centu	40	2	80	16.00
10 eiro centu	40	2	80	8.00
5 eiro centi	50	3	150	7.50
2 eiro cents	50	2	100	2.00
1 eiro cents	50	3	150	1.50
KOPĀ	320	18	740	200.00

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Komerscābiedrības pienākumi:

- **nelaist** priekšpiegādē saņemtās *euro* banknotes un monētas **apgrozībā pirms 2014.gada 1.janvāra plkst. 00.00**;
- **glabāt** no kredītiestādēm priekšpiegādē saņemtās *euro* banknotes un monētas **drošā vietā**, t.i., glabātuvē vai seifā, **atsevišķi** no citām apgrozībā esošajām *euro* banknotēm un monētām, lai novērstu to priekšlaicīgu laišanu apgrozībā;
- **veikt drošības pasākumus**, lai novērstu priekšpiegādē saņemto *euro* banknošu un monētu bojāeju, zādzību, laupīšanu vai jebkādu citu iemeslu to priekšlaicīgai nonākšanai apgrozībā;
- **atļaut** Latvijas Bankas pilnvarotām personām **veikt pārbaudi** priekšpiegādē saņemto *euro* banknošu un monētu glabāšanas vietās, lai pārlicinātos par priekšpiegādē saņemto *euro* banknošu un monētu esamību, un atbilstību glabāšanas un uzskaites prasībām;

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Komerscābiedrības pienākumi:

- **uzņemt pilnu risku un atbildību** par priekšpiegādē saņemtajām euro banknotēm, maksājot līgumsodu par prasību neievērošanu 10% apmērā no priekšpiegādē izsniegtās euro banknošu un monētu summas Latvijas Bankai;
- **informēt** Latvijas Banku **par apgrozībā nonākušo euro banknošu un monētu daudzumu** pa tālruni 67022880 vai e-pasta adresi cash@bank.lv, nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamās darbadienas laikā, **ja** priekšpiegādē saņemtās euro banknotes un **monētas ir nonākušas apgrozībā pirms** 2014. gada 1. janvāra plkst. 00.00.

Skaidrās naudas priekšpiegāde (otrā fāze)

Svarīgi!

**Tie uzņēmumi, kuri pieteiksies eiro skaidras naudas piegādei agrāk,
saņems eiro vēlāk, t.i., tuvāk gadumijai.**

Savlaicīga pieteikšanās nozīmē īsāku eiro glabāšanas periodu.

Skaidrās naudas apmaiņa

Skaidrās naudas apmaiņu pēc eiro ieviešanas dienas **pēc oficiāli noteiktā kursa varēs:**

- Komercbankās — **sešus mēnešus**;
- **Neierobežotu laiku** — Latvijas Bankā;
- **Trīs mēnešus** — 302 Latvijas Pasta nodaļās.

1947. gadā — naudas maiņai — viena nedēļa

1961. gadā — trīs mēneši

1991. gadā — trīs dienas

Ko darīt šobrīd?

Paraudzīties uz eiro ieviešanu kā uz iespēju!

- Sakārtot savas datu bāzes;
- Pilnveidot savas IT sistēmas;
- Inventarizēt sistēmas;
- Iemācīties kaut ko jaunu darbā ar sistēmām;
- Mainīt sistēmu;

.....

Ko darīt šobrīd?

Ja nav resursu – kardinālas izmaiņas nav iespējamās.

Ko darīt šobrīd?

Vajadzīgs eiro ieviešanas plāns!

Sagatavošanās:

- Kādi dati jāpārnes uz eiro?
- Jāsaskaņo ar auditoru;
- Jāsaģlabā datu kopijas;
- Jāsaved kārtībā infrastruktūra – **jāatrod projekta vadītājs**– viena persona, kas atbildēs par visu projektu.

Grāmatvedim nebūs laika ar to nodarboties!

Tas arī nav viņa kompetencē!

Ko darīt šobrīd?

Sagatavošanās:

- Jāizvēlas stratēģija;
- Jāizvēlas sagatavošanās darbu koordinators;
- Jāizstrādā aktivitāšu plāns;
- Jāieplāno finanšu resursi;
- Regulāri jāatjauno plāns! Sevišķi situācijas, ja mainās ietekmējošā likumdošana vai kaut kas pašā uzņēmumā (utt.)
- Jāieplāno rezerves resursi! Gada sākumā var būt pārslodze.

Sagatavošanās procesa laikā, jāseko līdzi informācijai par eiro procesu, izmantojot visus iespējamus informāciju tīklus.

Ko darīt šobrīd?

Sagatavošanās:

Izvēlamies projekta vadītāju, klausām un atbalstām viņu!

Ko darīt šobrīd?

Liela uzmanība jāpievērš:

- Izmaiņām grāmatvedības sistēmās un
- Finanšu vadības sistēmām;
- Visām IT sistēmām;
- Naudas kustībai, kā arī
- Darbinieku apmācībai.

Ko darīt šobrīd?

Aktivitātes:

- Jāapzina visas iespējamās izmaiņas!
- Jānoskaidro, kā visi uzstādījumi ietekmē biznesu;
- Jāidentificē visas sistēmas un moduļi, kurus skar izmaiņas;
- Ar IT speciālistu vai programmētāju jāapspriež visas tehniskās detaļas – kā strādās serveri, datori, tīkli utt.;
- Savlaicīgi jāpagatavojas jaunas tehnikas iegādei (datori, serveri...)

Vienmēr jāievēro plāns!

Novirzīties no plāna – tikai ārkārtas gadījumos!

Ko darīt šobrīd?

Aktivitātes:

Kā «uzvedīsies» sistēmas?

- «Pārejošie» atvaļinājumi;
- «Pārejošie» komandējumi;
- Sākuma atlikumi;;
- Vidējās izpeļņas aprēķini;
- Pamatlīdzekļi;
- Pavadzīmes;
- Kā ievadīt iepriekšējā gada datus;
- Darbs ar saistītām sistēmām un moduļiem – datu apmaiņa;
- Kādas ikdienu atskaites nepieciešamas un kā iegūt datus;
- Nodokļu atskaites;
- Datu saglabāšana.
- Utt.

Ko darīt šobrīd?

Aktivitātes:

Eiro ieviešanas process ietekmē visas sistēmas, kurās strādā ar valūtām!

- Pavadzījumu, rēķinu uzskaitē;
- Algu aprēķini;
- Administratīvās informācijas uzkrājošās sistēmas;
- Cenu marķēšanas sistēmas;
- Krājumu uzskaitē;
- Finanšu informācijas apstrādes sistēmas – kases aparāti un kases sistēmas, tirdzniecības termināli utt;

Šo sistēmu sagatavošana eiro ieviešanai var aizņemt ļoti daudz laika!

Jo vairāk sistēmu, to pielikumu, moduļu – jo ātrāk jāsāk to sagatavošanai!

Ko darīt šobrīd?

Aktivitātes:

- Saplānot naudas plūsmu, sevišķi sagatavoties naudas pieplūdumam 2014.gada sākumā:
 - Monētas (POS termināli, inkasācija);
 - Iegāde, glabāšana, nogādāšana struktūrvienībām, skaidras naudas drošība
 - ...
- Visu IT sistēmu, kuras pakļautas pārejai uz eiro, inventarizācija un identifikācija. Papildus jānoskaidro, kāda aparatūra jānomaina, jāatjauno, jāuzlabo (piem, klaviatūras, printeri, kases aparāti, sīkpreču tirdzniecības automāti utml...).

Ko darīt šobrīd?

Aktivitātes:

- Savlaicīgi jākomunicē ar klientiem par iespējamajām izmaiņām cenu lapās vai citām iespējamām izmaiņām;
- Pēc iespējas savlaicīgām jāpielāgo visas IT-sistēmas, jo šā gada 1. oktobrī sākas cenu paralēlās atspoguļošanas periods. Tas nozīmē, ka visām iesaistītajām IT sistēmām jāstrādā atbilstoši prasībām.
- Savlaicīgi tikties ar kases aparātus apkalpojušām firmām, lai vienotos par EKA un kases sistēmu savlaicīga pārprogrammēšanu;
- Cenu zīmju nomaiņa tirdzniecības vietās utml.

Ko darīt šobrīd?

Jāapzinās, ka

Datu konvertēšanas laikā strādāt ar sistēmām nebūs iespējam!

Jo vairāk datu jākonvertē,
jo vairāk sistēmu iesaistītas datu konvertēšanā, jo ilgāks laiks
nepieciešams konvertācijai!

Ko darīt šobrīd?

Pievērst uzmanību šķietamiem sīkumiem!

- Sadarbības līgumi – lietderīgi cenu lapas saskaņot eiro;
- Budžets – sagatavot eiro;
- EKA – kā notiks datu apmaiņa ar grāmatvedības sistēmu;
- Excel un Word tabulas – atrast laiku tabulās norādīt valūtu;
-

Svarīgi!

- Euro ieviešana **neietekmē līgumu un citu tiesisko instrumentu nepārtrauktību;**
- Atsauces uz latiem tiesiskajos instrumentos, kas pastāv dienā pirms *euro* ieviešanas dienas, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, ir uzskatāmas par atsaucēm uz *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un EIKL 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus;
- Attiecībā uz tiesisko instrumentu — tiesību aktu pielāgošanu *euro* ieviešanai — jāievēro arī EIKL VIII nodaļas noteikumi.

Kas sagaida grāmatvedi?

Stress:

- Jauna valūta;
- Darbs ar divām valūtām vienlaicīgi (GP sagatavošanas periodā) un/vai
- Darbs divās datu bāzēs;
- Šaubas par datu pareizību (neatpazīstami skaitļi); aprēķinu pareizību;
- Šaubas par iekļaušanos termiņos;
- Zaudēta komforta zona;
- utml.

Uz 2013.g. beigām

Partneris	Atlikumi
Apsīte, SIA	6 476.80
Bērziņš, SIA	4 090.00
Eglīte, SIA	1 220.00
Priedīte, SIA	40 310.19
Saulīte, SIA	1 037.00
Mēnestiņš, SIA	142.26
Zvaigznīte, SIA	3 9714.38
	57 247.63

Uz 2014.g. sākumu

Partneris	Atlikumi
Apsīte, SIA	9 215.66
Bērziņš, SIA	5 819.55
Eglīte, SIA	1 735.90
Priedīte, SIA	57 356.23
Saulīte, SIA	1 475.52
Mēnestiņš, SIA	202.42
Zvaigznīte, SIA	5 650.76
	81 456.04

LATI	EIRO	Vizuālās atšķirības
100,00	142,29	42,29
200,00	284,57	84,57
250,00	355,72	105,72
300,00	426,86	126,86
350,00	498,01	148,01
400,00	569,15	169,15
450,00	640,29	190,29
500,00	711,44	211,44
600,00	853,72	253,72
700,00	996,01	296,01
800,00	1138,30	338,30
900,00	1280,58	380,58
1000,00	1422,87	422,87
1100,00	1565,16	465,16
...	...	
2000,00	2845,74	845,74
3000,00	4268,62	1268,62

Rūpējamies par darbiniekiem un sevi!

- Apmācam darbam ar divām valūtām;
- Sagatavojas palīgmateriālus, piemēram, cenu «kalkulatorus»;
- Noīgstam inkasatorus;
- Iegādājamies ultravioleto staru lampas viltotu banknošu identificēšanai;
- Iegādājamies bukletus ar eiro valūtas paraugiem;
- Reorganizējam darbu tirdzniecības vietu kasēs (atsevišķas latu kases utml..)
- Ja iespējams, saīsinām darba laiku;
- Utīm.

Rūpējamies par sevi!

- Veselīgs dzīvesveids;
- Labi izgulēties;
- Apzināt savus spēkus un neuzņemties vairāk nekā spējam;
- Censties izvairīties no iespējamiem konfliktiem;
- Pieņemt lietas tādas, kādas tās ir;
- Jādomā pozitīvi – reizēm «skats no malas» vai cita skatu punkta palīdz rast risinājumu problēmām;
- Jāizvairās no apreibinošu vielu lietošanas – tas noved pie atkarībām!

Atceramies!

Eiro ieviešanas process ir pārejoša parādība!

Tas ir vienreizējs process, kas «jāpārcieš» pēc iespējams mierīgāk!

Jautājumi un atbildes

- **Kādi rīkojumi būs jāizdod uzņēmuma vadītājam grāmatvedības un personāla darba samaksas sakarā?**

Eiro **ieviešana** neietekmē līgumu un citu tiesisko instrumentu nepārtrauktību, un tiesisko instrumentu nepārtrauktības nodrošināšanai tiek piemērota [Eiropas Savienības Padomes 1997.gada 17.jūnija Regula \(EK\) Nr.1103/97](#) par dažiem noteikumiem attiecībā uz eiro ieviešanu.

Atsauces uz latiem tiesiskajos instrumentos, kas pastāv dienā pirms eiro ieviešanas dienas, **sākot ar eiro ieviešanas dienu, ir uzskatāmas par atsaucēm uz eiro**, ievērojot Eiropas Savienības Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma [6.pantā](#) noteiktos noapaļošanas principus.

- **Vai inventarizācijas uz 31.12.2013. nebūtu lietderīgi fiksēt arī EUR?**

Visi inventarizācijas rezultāti ir jākonvertē uz eiro, atlikumiem uz 01.01.2014 jābūt eiro.

- **Vai izrakstīt rēķinus gan LVL, gan EUR varēs jau no 1.jūlija 2013.gadā, lai klienti sāk pierast pie cipariem?**

Izrakstīt rēķinus eiro var jau šobrīd un daudzi uzņēmumi šādu praksi piekopj, jāatceras, ka saistībā ar eiro ieviešanu, summu konvertācijai jābūt 'pēc EP noteiktā maiņas kursa.

Jautājumi un atbildes

- **No 01.10.2013. saskaņā ar latu pāreju uz eiro ir jāsak norādīt cenas abās valūtās. Mūsu uzņēmumā tiek tirgotas dāvanu kartes, kuru derīguma termiņš ir pusgads, kas nozīmē, ka, piemēram, šodien pārdota dāvanu karte ar 5Ls nominālu šā gada novembrī būs vērtā gan 5Ls, gan arī jābūt norādītai cenai eiro. Sakiet, lūdzu, kā mums rīkoties, šobrīd pārdodot dāvanu kartes? Kādu cenu norādīt? Vai sanāk, ka mēs jau šobrīd pārkāpjam likumu, vai tomēr nē, jo nav noteikta cena, ar kādu notiks konvertācija?**

Dāvanu karšu (arī biļešu) iepriekšpārdošanas gadījumā darījums notiek samaksas saņemšanas brīdī, nevis brīdī, kad faktiski karte tiek izlietota (vai notiek pasākums). Tādējādi dāvanu karte (arī biļetes) kā samaksu apliecinošais dokuments tiek izsniegts brīdī, kad tiek saņemta samaksa. Svarīgi, lai tieši samaksas brīdī tiktu izsniegta atbilstošam laika periodam noformēta dāvanu karte (arī biļete). Proti, ja samaksa tiks saņemta 2013.gadā, uz dāvanu kartes (arī biļetes) darījuma kopsummai jābūt norādītai latos, taču tas neliegs šo dāvanu karti (arī biļeti) izmantot 2014.gadā (biļetes — apmeklējot pasākumu 2014.g.), jo nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtību reglamentējošie normatīvie akti nenosaka ierobežojumus dāvanu kartes (arī biļetes) turpmākajai izmantošanai.

Dāvanu karšu, degvielas uzpildes staciju viennolūka maksājuma karšu u.c. viennolūka maksājuma instrumentu [euro ieviešanas vadlīnijās](#) teikts, ka atbilstoši [Euro ieviešanas kārtības likuma](#) 4.panta 1. daļā noteiktajam summas, kas ir norādītas uz maksājuma instrumenta latos, ar euro ieviešanas dienu ir uzskatāmas par summām euro, ievērojot oficiālo kursu.

Paldies par uzmanību!